

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Štefana Micháliku a JUDr. Daniela Hudáka v trestnej veci obvineného **V. K. a spol. pre trestný čin podvodu** podľa § 250 ods. 1, ods. 3 písm. a/, ods. 4 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 a iné, na neverejnom zasadnutí v Bratislave 9. februára 2012 o sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. februára 2011, sp. zn. 2 T 3/05, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 148 ods. 1 písm. c/ Tr. por. (zák. č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov) sťažnosť prokurátora **sa z a m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

Na Krajský súd v Banskej Bystrici bola podaná dňa 23. júna 1999 obžaloba na obvinených V. K. pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 3 písm. a/, ods. 4 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 (ďalej len Tr. zák.), spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 Tr. zák. ako obzvlášť nebezpečnému recidivistovi podľa § 41 ods. 1 Tr. zák., J. M. , Ing. R. S. a Z. K. pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods.3 písm. a/, ods. 4 Tr. zák. spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 Tr. zák. (obvinený Ing. R. S. čiastočne aj samostatne), P. K. a V. O. pre pomoc k trestnému činu podvodu podľa § 10 ods. 1 písm. c/, § 250 ods. 1, ods. 3 písm. a/, ods. 4 Tr. zák. a trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1, písm. a/ ods. 2, písm. a/, písm. c/ Tr. zák. na tom skutkovom základe ako je uvedené v obžalobe Krajského prokurátora v Banskej Bystrici pod sp. zn. 1 Kv 68/96.

Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. februára 2011, sp. zn. 2 T 3/05, podľa § 188 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 (ďalej len Tr. por.) bola predmetná trestná vec vrátená prokurátorovi na došetrenie.

Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že skutkový stav, najmä v bodoch I. – XI. nebol riadne zistený, je potrebné odstrániť procesné pochybenia prípravného konania a na došetrenie základných skutkových okolností, bez ktorých nie je možné rozhodnúť na hlavnom pojednávaní a v konaní pred súdom by bolo také došetrenie spojené s výraznými ťažkosťami. Poukázal taktiež na nedostatočné odôvodnenie obžaloby – chýba analýza listinných dôkazov, niektoré skutky sú postavené na domnienkach.

Krajský súd v rozhodnutí poukázal na nedostatky v jednotlivých bodoch obžaloby, pričom ohľadom bodu I. poukázal najmä na to, že pri konštatovaní prokurátora, že nafta v skutočnosti do Českej republiky vyvezená nebola, následne v bodoch 28/, 34/ a 42/ tohto bodu obžaloby konštatuje jej skutočný vývoz do Českej republiky. Upozorňuje na okolnosť, že vôbec neboli vypočítaní vodiči, ktorí mali naftu prevážať - body 24/, 28/, 34/, 71/, 75/, 3/, 4/, 7/, 9/, 11/, 13/, 15/, 17/, 19/, 23/, 27/, 42/, neboli zohľadnené a následne vyhodnotené výpovede svedkov - vodičov, ktorí nepotvrdzujú tvrdenia obžaloby (M., S., V., R.). Taktiež krajský súd namietal, že nie je zjavné, z čoho obžaloba vychádzala, keď konštatovala, že nafta bola odpredaná do K. (body 30/, 33/, 63/, 81/, 90/), taktiež považoval za nepreskúmateľné vyjadrenie Daňového úradu B. pri stanovení výšky škody, upozornil na výpovede jednotlivých colníkov, nie celkom spoľahlivo potvrdzujú údaje o okolnosti, že jednotlivé dodávky boli, alebo neboli vyvezené do Českej republiky, v tej súvislosti poukázal aj na výpoveď svedka V., napokon konštatovanie v závere skutku I. je nepreskúmateľné tvrdenie bez analýzy a poukázania na konkrétne dôkazy, ktoré by to mali potvrdzovať.

Aj pokiaľ ide o bod II. obžaloby súd poukázal opätovne na nedostatočne zistený skutkový stav - nevypočítanie relevantných svedkov, nepreskúmateľné vyjadrenia Daňového úradu B..

V bode III. je markantná nezrovnalosť vo výške SpD a DPH v úvode skutku a následne v jeho jednotlivých bodoch, údaje o tonáži, spotrebnej dane i DPH vyčíslené prokurátorom nemajú podklad v údajoch z daňovej kontroly (Daňový úrad B.) aj keď na ňu poukazuje. Neboli preverované tvrdenia svedka V. st. ohľadom vývozov v roku 1995, nebol vypočutý sv. D..

Aj v bode IV. a V. nie je zrejmé, ako bola ustálená výška spôsobenej škody, jej vyčíslenie Daňovým úradom Č. je nedostatočné.

Ohľadom bodu VI. súd konštatuje, že bez hĺbkovej previerky ide iba o domnienky, v prospech obvineného K. vyzneli aj výpovede P., K. ml. a N., čo nebolo zohľadnené a neboli objasňované ani okolnosti vyplývajúce z výpovedí svedkov C. (colnica), N., B. a P..

Ohľadom bodu VII. súd namietol nepreskúmateľnosť výšky spôsobenej škody nakoľko Daňový úrad Š. sám poukázal na okolnosť, že jeho zistenia sú zatiaľ nezáväznú vzhľadom na nedostatočné podklady.

K bodu VIII. Krajský súd Banská Bystrica uviedol predovšetkým tú námietku, že vôbec nebola preverovaná obhajoba obvineného K., či už výpovedami ním navrhnutých svedkov, zabezpečením listinných dôkazov, preverením účtovníctva firmy E., aj v tomto bode aj v bode IX., X. a XI. nie je dostatočne preukázaná výška spôsobenej škody, rozhodnutia daňových orgánov boli neskôr zrušené rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v inom konaní.

Prvostupňový súd sa preto domáha odstrániť uvedené nedostatky znaleckým posudkom z odboru účtovníctva a daňovníctva (posudok znalca z odboru elektrotechnika a výpočtová technika považuje za úplne nedostatočný), výška zistených škôd daňovými úradmi bola spochybnená – v spise chýba rozsudok tunajšieho súdu z 18. marca 1998, taktiež bude potrebné vykonať hĺbkovú kontrolu (súd zrejme myslel znalecké dokazovanie) vo firme E. a J. M. - C., vypočítať navrhovaných svedkov, vyhotoviť písmo znalecký posudok, doplniť listinné dôkazy a objasniť ďalšie relevantné skutočnosti.

Proti tomuto uzneseniu podal prokurátor v zákonnej lehote sťažnosť, pričom v písomných dôvodoch poukázal na tú okolnosť, že súd obžalobu vrátil až po 12. rokoch od jej podania a po 16. rokoch od spáchania skutkov.

Pokiaľ súd považuje za potrebné vykonať znalecké dokazovanie, môže toto nariadiť aj sám a pri pochybnostiach ohľadom jednotlivých skutkov, môže tieto vypustiť. S prihliadnutím na okolnosti danej veci, keď za neúmerne dlhú dĺžku konania možno považovať 6 ročnú dobu a za extrémny prípad je považovaná doba 8 rokov od vznesenia obvinenia, považuje zastavenie konania (poukazuje na § 11 ods. 1, písm. h/ Tr. por.) v tomto prípade za dôvodné a zákonné, keď žiaden z obvinených prierahy nezapríčinil.

Navrhol preto aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnuté uznesenie a sám zastavil trestné stíhanie z dôvodu jeho neprípustnosti podľa § 11 ods. 1, písm. h/ Tr. por. účinného do 1. januára 2006, eventuálne uložil krajskému súdu, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Krajský súd následne 3. októbra 2011 predložil vec tunajšiemu súdu na rozhodnutie.

Najvyšší súd v zmysle § 564 ods. 4 terajšieho Tr. por. ako súd rozhodujúci o sťažnosti v zmysle § 147 ods. 1 Tr. por. pri rozhodovaní o nej preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, nezistil dôvod na rozhodnutie podľa § 148 ods. 1 písm. a/ alebo písm. b/ Tr. por. ani podľa § 149 ods. 1 Tr. por., ale dospel k záveru, že sťažnosť prokurátora nie je dôvodná (§ 148 od. 1 písm. c/ Tr. por.).

Aj keď výhrady prokurátora, že súd rozhodol po 12. rokoch po podaní obžaloby sú pravdivé a opodstatnené ako aj skutočnosť, že od spáchania skutkov do súčasnosti uplynulo neuveriteľných 17. rokov bez výraznejšieho pričinenia zo strany obvinených, nezoslabuje to výhrady súdu do takej miery, že by ich nebolo možné akceptovať.

V dobe podania obžaloby, a teda aj následné konanie pred súdom účinný zákon (§ 2 ods. 5 Tr. por.) stanovil, že všetky orgány činné v trestnom konaní, teda aj vyšetrovateľ

a prokurátor (§ 12 ods. 1 Tr. por.) postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie, pričom objasňujú s rovnakou starostlivosťou okolnosti svedčiace proti obvineným i okolnosti, ktoré svedčia v ich prospech a vykonávajú v oboch smeroch dôkazy, nečakajúc na návrh strán.

V uvedenej veci sa prokurátor pri podávaní obžaloby týmito zásadami dôsledne neriadil.

Odvolačí súd si osvojuje v podstate všetky uvedené výhrady prvostupňového súdu najmä pokiaľ ide o kvalitu a hodnotenie jednotlivých dôkazov, ktoré by mali preukazovať zavinenie jednotlivých obvinených popripade spôsobenú výšku škody jednotlivými skutkami. Základom pre stanovenie trestnoprávnej zodpovednosti obvineného je jednak rozsah inkriminovanej činnosti, ale aj preukazovanie jeho zavinenia vyvoditeľné z určitých preukázaných úkonov. K tomu smeruje aj oprávnená požiadavka krajského súdu na znalecké dokazovanie z odboru účtovníctva, ktoré by objektivizovalo konanie obvinených pri ich podnikaní, a preto sa javí ako nevyhnutný dôkaz. Aj keď rovnakým radovým dôkazom sú aj protokoly daňových úradov ostávajú realitou nedostatky týchto, a teda aj nedostatky v zistenom skutkovom stave neumožňujúce zatiaľ meritórne rozhodnúť, ako tieto špecifikuje vo svojom rozhodnutí súd prvého stupňa.

Pri niektorých skutkoch obsahuje vyšetrovací spis v podstate len prílohy predkladané daňovými úradmi a prípravné konanie pritom nemôže byť len na úrovni daňového konania, ktoré vychádza z iných procesných zásad ako trestné konanie (obrátené dôkazné bremeno). Trestné konanie nemôže len dopĺňať daňové konanie, môže z neho iba vychádzať, prokurátor však musí oprieť obžalobu o dostatočné množstvo dôkazov, na základe ktorých je možné kvalifikovať konanie obvineného ako trestný čin podľa osobitnej časti Tr. zák., pričom v danom prípade boli navyše závery daňových orgánov spochybnené rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v inom konaní.

V danom prípade je teda požiadavka krajského súdu na vykonanie dôkazov rozhodných pre posúdenie či sú naplnené niektoré zo znakov skutkovej podstaty žalovaného

trestného činu, a to aj znakov tzv. kvalifikovanej skutkovej podstaty zákonnou podmienkou pre vrátenie veci prokurátorovi, nakoľko ide o objasnenia základných skutočností pre rozhodnutie; preto bude potrebné presné vyčíslenie výšky škody spôsobenej trestnou činnosťou.

Absencia ďalších dôkazov - nevypočutie svedkov označených prvostupňovým súdom, nie je možné nahrádzať konaním súdu na hlavnom pojednávaní. Je v rozpore s povinnosťou zistiť skutočný stav veci (§ 2 ods. 5 Tr. por.), ak orgány prípravného konania nevypočujú svedkov, pretože predpokladajú, že tí vzhľadom na časový odstup nebudú už schopní poskytnúť spoľahlivé informácie o skutočnosti, ktorá je predmetom dokazovania. Vec nemožno považovať za dostatočným spôsobom objasnenú pokiaľ nebola preverená obhajoba obvineného a vykonávanie dôkazov v tomto smere súdom v porovnaní s možnosťami zabezpečovať také dôkazy v prípravnom konaní, by bolo spojené s výraznými ťažkosťami.

Nie je prípustné, aby prokurátor prenášal svoje povinnosti, vyplývajúce mu z ustanovenia § 2 ods. 5 Tr. por. na súd a očakával, že až súd vyrieši dokazovaním na hlavnom pojednávaní predpoklady trestnej zodpovednosti obvinených.

Na druhej strane nie je celkom zrejmé, prečo krajský súd vznáša požiadavku na vykonanie, okrem znaleckého dokazovania, „hlbkovej kontroly“ a už vôbec nemožno akceptovať požiadavku, aby hlbková kontrola a znalecké dokazovanie zodpovedalo otázky, kto trestnú činnosť organizoval a trestne zodpovedne sa podieľal.

Súd konajúci o sťažnosti si je vedomý praktických problémov spôsobených časovým odstupom pri tomto došetrení, ako to namieta prokurátor, ale toto je v súlade s už citovaným ustanovením § 2 ods. 5 Tr. por. a z toho dôvodu nie je ani možné prijať tvrdenie, že neboli naplnené podmienky stanovené v § 188 ods. 1 písm. e/ Tr. por.

Najvyšší súd pozná rozhodnutie tohto súdu, citované sťažovateľom, ktorým bolo akceptované zastavenie trestného stíhania pri 8 ročnom trvaní trestného stíhania, ktoré súdy považovali za extrémne.

Aj teraz prejednávaná vec je z pohľadu dĺžky konania extrémnou, pričom nedošlo ešte ani k prijatiu obžaloby a vytýčeniu hlavného pojednávania na prvostupňovom súde, preto sa javí požiadavka prokurátora na zastavenie trestného konania legitímnou. Pokiaľ by v tomto smere rozhodoval tunajší súd, uprel by stranám možnosť podať riadny opravný prostriedok a pokiaľ by rozhodoval prvostupňový súd, v prípade podania úspešnej sťažnosti, by musel opätovne rozhodovať o obžalobe, ktorú však považuje za predčasne podanú.

Najvyšší súd po zvážení vyššie uvedených okolností, keďže nezistil v postupe krajského súdu závažnejšie nedostatky, dospel k záveru, že sťažnosť prokurátora v princípe nie je dôvodná a túto podľa § 148 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zamietol.

Naznačený postup uvedený v sťažnosti môže zrealizovať napokon sám prokurátor po zistení, či obvinení po vznesení obvinenia sa opätovne nedopúšťali závažnejšej úmyselnej trestnej činnosti a novú obžalobu ani nepodať.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 9. februára 2012

JUDr. Peter H a t a l a , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová